



**Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen
Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark
Brandenburg**

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1861

LXV. Bischof Heinrich von Lebus stellt eine Versicherungs-Urkunde über
den mit dem Markgrafen Ludwig abgeschlossenen Vergleich aus, am 17.
Juni 1354.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55508](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55508)

Süne stede vnd ganz halden vnd vorbryfen, als wyr gedahn haben, Sünte Jacobs Dage den nehesten über ein Jahr. Es soll ouch der vorgeante Bischoff, seine Nachkommen vnd Capitul alle dy, dy wyr em haben gelassen, Ritter vnd Knechte, Geburger vnd Gebauer bei solchem Rechte lassen, als sy bey vns vnd vnseren Bruder gewest seyn, vnd von den Stedten, Häusern vnd Vesten vnd Landen, dy wyr eme gelassen haben, sollen by vnsern Vnterlassen, Rittern vnd Knechten, Bürgern vnd Gebauern, Pfaffen vnd Layen, Geist- vnd Weltlichen Leuten by solchem Rechte schutzen, als von Alders gewest ist vnd beweisen mag mit Handvesten vnd mit Bedorvenheiten, als syn, dy O der auf vnd neder zu fahren, in allerhand Kaufmannschaft zu treiben vnd an allerley anderen Sachen, welcherley dy sind, zu Wasser vnd zu Lande. Hyrumme zu einer vesten Bestätigung vnd Sicherheit aller obbeschriebenen Sachen, Stücke vnd Bedinge gemeiniglich vnd ichtens besonderen geben wyr eme dyfen Bryf, mit vnserem Ingelygel verfygelet, dat dranhange ist. Darober sind gewest der Hochgeborne Fürst Herzog Heinrich von Glogow, vnser liber Schwager, der ehrfame geistliche Mann Bruder Herrmann von Warberg, Gebieter des Ordens S. Johans des heiligen Hospitals von Jerusalem, vnd der edle Mann Graf Günter von Schwartzburg, Herr zu Spremberg, Graf Günther der Junge von Schwartzburg vnd dy veste Männer Friedrich von Cottbus, Nickel von Kökeritz, vnser Hofe Meister, Herrmann von Wulckow, Wilhelm Schenke von Bombrecht, Bedeke von Osten vnd Rüdiger(?) von Trutenberg, Ritters, Diedrich Mörner, Probst zum Bernau, vnser überster Schreiber, vnd Klaus Bismark vnd anderer ehrbarer Leute viel. Gegeben zu Frankford, nach Gottes Geburt dreyzehnhundert Jahr, darnach in dem vier vnd funfzigsten Jahre, des nehesten Dingtags nach vnseren Herren Leichnams Tage.

Aus Buchholz Gesch. der Churmark V, Urk.-Abh. S. 106.

LXV. Bischof Heinrich von Lebus stellt eine Versicherungs-Urkunde über den mit dem Markgrafen Ludwig abgeschlossenen Vergleich aus, am 17. Juni 1354.

In nomine domini Amen. Nos Henricus, dei gratia Episcopus ecclesie lubucensis, recognoscimus publice per presentes, nomine nostro et vice ac nostrorum successorum Episcoporum lubucensium, nec non nos Johannes prepositus, Conradus decanus et Capitulum lubucense nostro et dicte ecclesie nomine, quod nos deliberato animo, libera voluntate non coacta, neque per errorem, matura deliberatione precedente, vocatis et citatis omnibus et singulis personis, que citande et vocande fuerant, precedente sollempni tractatu, consideratis et pensatis profectu et vtilitate ecclesie nostre lubucensis predicte, quem et quam in hoc consistere cognouimus manifeste, Cum Illustri et Magnifico principe domino Ludowico Romano, Marchione Brandenburgensi, suo nomine et vice ac fratrum suorum Ludowici et Ottonis et heredum ipsius et ipsorum, necnon omnium amicorum ipsorum, quos tangit causa et negotium infra scriptum, et specialiter nobilis viri Guntheri Comitis de Swartzburg et domini in Spremberg, Consulium et vniuersitatis et opidi vrankenuorde et omnium eorum subditorum, Comitum, Baronum, militum et

militarium, ecclesiasticarum et secularium personarum, amicabilem compositionem, pacem perpetuam et concordiam fecimus et facimus per presentes super omnibus litibus, controuerfiis et causis et maxime super Jure patronatus parochialis ecclesie Sancte Marie in vrankenuorde nostre diocesis lubucensis et super Jure quarundam curiarum in vrankenuorde, quas nos asseruimus ad nos legitime pertinere, et super Jure opidi Drosne et ville Vurstenuelde et super Jure dimidie decime per totam dictam nostram dioecesin et super omnibus aliis et singulis causis et negotiis, expensis, debitis, sumptibus, dampnis et interesse, quocunque nomine censeantur, quas et que nos ipsi domino Ludowico Romano, fratribus suis predictis dictoque Comiti de Swartzburg, omnibus et singulis Ciuitatibus suis et ipsorum et opidis Marchie Brandenburgensis et Lusatie, terris et subditis ipsorum, clericis et laicis, mouimus in Curia Romana et extra in iudicio uel extra usque in hodiernum diem, de verbo ad verbum, sicut inferius continetur. In primis predicti domini Ludowicus Romanus et fratres sui et heredes ipsorum nobis de et pro omnibus causis, debitis, expensis, dampnis et interesse, quibuscunque nominibus nominentur, quas et que ipsis mouimus, et illi de Swartzburg ac omnibus et singulis consanguineis et amicis ipsorum, consulibus, vniuersitati ac opido Vrankenuorde et omnibus et singulis terris ipsorum, tam ab ista parte albee, quam ad aliam partem albee, odere et Warte ac omnibus et singulis terris ipsorum, ciuitatibus, opidis, subditis, militibus et militaribus, clericis, ecclesiasticis personis et laicis, et precipue pro renuntiatione Juris patronatus dicte ecclesie vrankenuordensis et pro opido drosna et villa vurstenuelde et dimidia decima et pro omnibus aliis et singulis causis et negotiis dare et persoluere debent duodecim milia marcarum argenti Brandenburgensis, de quibus nobis dare et persoluere tenebuntur sex milia predictarum marcarum in pecunia, pro qua ipsorum opidani, milites et militares, residentes in dicta diocesi, nobis fecerunt fideiussoriam cautionem, sicut In literis ipsorum desuper confectis plenius continetur, de quibus omnimode contentamur. Pro aliis sex milibus marcarum argenti predicti recompensando nobis ipsas cum bonis immobilibus dimiserunt et donauerunt nobis, nostris successoribus, qui pro tempore fuerint, ac capitulo nostro Lubucensi opidum ipsorum Vurstenwalde et castrum cum Jurepatronatus ibidem cum infra scriptis villis, videlicet Dementitz, Valkenberg, Hafinuelde, Willemsdorp, Neuendorp, Berkenbrugge, Trebus, Beruelde et Jankindorp, In quibus villis nobis dimiserunt, designauerunt et donauerunt quingenta frusta siue talenta annuorum reddituum denariorum Brandenburgensium antiquitus datiuorum et vsualium, et si in predictis villis defectum dictorum quingentorum frustorum siue talentorum aliquantulum patiamur, hunc in villis vicinis complere et supplere tenebuntur. Predictum opidum Vurstenwalde et castrum et villas cum merica et silua Liuenberg et taberna ibidem ac etiam Lubus, castrum et opidum, et vicum piscatorum, qui vulgariter kys nuncupatur, libere cum omnibus et singulis pertinentiis ac curiam Conradi Strans cum quinque mansis, Theolonio in Lubus duntaxat excepto, quod sibi dictus dominus Ludowicus Romanus, fratribus suis et heredibus omni Jure, sicut prius illud habuerunt et tenuerunt, libere reseruauit, ad predictum opidum et castrum Lubus dimisit, dimittit, donauit et donat nobis proprietatem trecentorum frustorum siue talentorum annuorum reddituum denariorum Brandenburgensium, et eam nobis dimittit, donat et designat in omnibus et singulis mansis pertinentibus ad curias vasallorum suorum, qui morantur ante et supra opidum Lubus et in aliis bonis inferius denotatis, in villa tota Podultz et in villa Schonenuleyt et in ambabus curiis Knuffin, predicta omnia et singula bona, opida et castra dimisit, dimittit, donauit et donat Nobis et nostris successoribus, Capitulo et ecclesie Lubucensi, cum omni proprietate, cum pleno dominio, cum omni jure vasallorum et directo dominio, cum omni

libertate, cum omni iudicio supremo et infimo, cum omnibus fructibus, redditibus, iuribus, prouentibus, utilitatibus, commodo et honore, Theolonio et conductu, granitiis, gadibus et limitibus, pratis, pascuis, paludibus, aquis, piscaturis, venationibus, sicut ab antiquo clare memorie Marchiones Brandenborgenses, predecessores eius et eorum, tenuerunt et habuerunt, sic quod ipsi domini Ludowicus Romanus, fratres eius predicti et heredes eorum non debeant aliquod nouum Theolonium vel conductum inducere vel imponere quouis modo, quibus impediatur in Vurstenwalde theolonium et conductus, ac cum omnibus contentis et comprehensis infra limites prenotatos ac cum omnibus pertinentiis omnique dominio presenti et futuro. Predictas munitiones, opida et Castra faciendo omnibus modis, sicut magis nobis et nostro Capitulo utilius et utiliora fuerint, muniendo easque et ea construendo ac muris circumdando, sicut melius poterimus, valebimus et ualemus. Predictae munitiones, castra et opida Vurstenwalde et Lubus dictis dominis Ludowico Romano ac eius fratribus et heredibus eorum in omnibus necessitatibus eorum debebunt perpetuo contra omnes et singulos ipsorum inimicos nullis exceptis esse parate pariter et aperte ac aperta, sic quod eas et ea intrare et exire cum populo ipsorum contra ipsorum inimicos semper poterunt et ualebunt, quandocunque necessitas ipsum et suos fratres ac ipsorum heredes artabit et fuerint indigentes. Predictus quoque dominus Ludowicus Romanus Marchio promisit suo et fratrum suorum et heredum nomine bona fide, Nos Episcopum et nostros successores et capitulum Lubucense ac nostra et eorum bona defendere et tueri ac placitare, sicut seipsum et eius bona. Si uero dictus dominus Ludowicus Romanus, fratres sui et eorum heredes nobis Episcopo et Capitulo nostro Lubucensi disbrigabunt ab illis de Vchtenhagen, uidelicet Henningo milite et Henrico, fratribus, uasallis suis Castrum et opidum Sunnenborgh et villas Priberow, Mechow, Creschitz, Oynitz, Trebbow, Henrichsdorp et dimidiam villam tzernow cum villa Gartow et nobis Episcopo et Capitulo illud et eas appropriauerit, liberauerit et dimiserit cum omni proprietate, cum pleno dominio et iurisdictione ac iure uasallorum et directo dominio ac omni libertate, cum omni iudicio supremo et infimo, cum omnibus fructibus, redditibus, iuribus, prouentibus et utilitatibus, commodo et honore, Theolonio, granitiis, gadibus et limitibus, pratis, pascuis, paludibus, aquis, piscaturis, venationibus, agris cultis et incultis, lignis, rubetis, molendinis cum loco molendini ac singulis et uniuersis pertinentiis ad eadem bona spectantibus ab antiquo ac libertabit infra hinc et a festo beate Walburgis proxime affuturo ad unum annum, sic quod nos Episcopus et Capitulum de eisdem bonis quoad emendationem et fortificationem ipsorum disponere et ordinare poterimus, prout de bonis Vurstenwalde et Lubus superius est expressum, extunc nos Episcopus et nostrum Capitulum dicto domino Ludowico Romano fratribusque suis et heredibus representare seu reddere tenebimur Castrum Lubus et opidum liberum et solutum cum omnibus bonis, que ipse et ipsi cum eisdem Castro et opido dimiserunt, prout superius sunt notata. Omnes quoque munitiones, quas nobis et nostro Capitulo dimisit, debebunt esse ipsi domino Ludowico Romano, fratribus eius et eorum heredibus aperte ad omnes necessitates eorum. Et nos Episcopus et Capitulum possumus et poterimus eas muniti et firmare muris et aliis modis, sicut magis nobis videbitur expedire. Propter premissa omnia et singula ipsi domino Ludowico Romano, fratribus eius predictis et eorum heredibus Nos Episcopus predictus nostro et ecclesie nostre nomine contulimus iusto pheiudi titulo opidum Droffen et villam Vurstenuelde nostre Lubucensis diocesis cum omni iure et dominio ac pertinentiis uniuersis. Preterea Nos Episcopus et Capitulum Lubucense predicti renuntiamus omni iuri, actioni et impetitioni, quod et quas habuimus coniunctim vel diuisim in iure patronatus ecclesie parrochialis Sancte Marie in Vrankenuorde,

ad quam vnam personam iam presentare poterit et in futurum semper ipse, fratres sui et eorum heredes, quodcumque et quotienscumque vacauerit dicta ecclesia, ac perpetue ad eam debebunt et libere poterunt vnam idoneam personam nobis Episcopo Lubucensi et nostris successoribus presentare, cui persone conferre debebimus curam animarum dicte ecclesie, omni impedimento remoto. Preterea septem Curias in ciuitate Vrankenuorde, quas nostrum Capitulum Lubucense ad se pertinere dicebat, debebunt manere tam libere, quod ipsum Capitulum nullum ius omnino in eis debeat optinere. Sed nos Episcopus Curiam nostram, quam habemus in dicta ciuitate, habere libere et possidere debemus in antea, sicut prius, omni iure, modo et forma, quibus alii Episcopi Lubucenses prius eam etiam possidebant. Ac etiam in dimidia decima dioecesis nostre Lubucensis, quam in Romana curia optinuimus per sententias, ammodo nil Juris habebimus. Et nos quoque Episcopus et Capitulum Lubucense nunquam debebimus neque possumus edificare seu construere cathedralem ecclesiam in opido Vrankenuorde aut infra limites opidi supradicti. Insuper omnia Jura, sententie et processus, que et quas optinuimus in curia Romana et extra contra dictum dominum Ludovicum Romanum ac fratres eius, predictum Guntherum de Swartzborg ac omnes ipsius et fratrum eius subditos, ecclesiasticas personas vel seculares, nullius momenti vel firmitatis in antea esse debebunt, sed omni prorsus carere roboris firmitate, proinde ac si nunquam obtente fuissent. Sed perpetua concordia et amicitia inter nos mutuo manere debet et ipse dominus Ludovicus Romanus, eius fratres et heredes nullam penam incidere debent propter premissas sententias vel processus verbis atque factis. Nos etiam presentare debemus omnes et singulas sententias excommunicationis vel interdicti ac processus contra ipsum dominum Ludovicum Romanum ac eius fratres, dominum de Swartzborg ac omnes et singulos subditos eorum ac alios, qui eis adheferunt, optentos in curia Romana vel extra, ac alias etiam vbicumque omnia etiam et singula priuilegia et litere tangentes dictam causam et materiam, et alia puncta et articuli comprehensi in forma presentis compositionis debebunt nunc et semper carere omni roboris firmitate ac nulla, nulli et nulle esse debent omnino ac irrita, irrita et inania et inanes, exceptis priuilegiis ecclesie lubucensis, que ab antiquo super Droffen et Vurftenuelde ecclesia lubucensis habuit et habet, hec in suo robore permanebunt, que tamen ipsis dominis Marchionibus Ludovico seniori et Ludovico Romano et Ottoni ac eorum heredibus nullum quoad presentem compositionem preiudicium generabunt; Sed infeudatio facta per nos Henricum Episcopum de dictis bonis Droffen et Vurftenuelde permanebit in sua roboris firmitate, non obstantibus priuilegiis supradictis. Debebunt insuper omnes lites, contentiones et discordie et omnes cause mote inter nos Episcopum et Capitulum Lubucense ac dictos dominos Ludovicum Romanum, Ludovicum seniore et Ottonem, fratres, et predictum dominum Guntherum Comitem de Swartzborg, Consules et vniuersitatem opidi eorum Vrankenuorde et ipsum opidum et omnes terras ipsorum, opida et subditos ac adherentes, quocumque nomine censeantur, ecclesiasticas vel seculares personas, viuos et mortuos, esse perpetue sopite, terminate, concordate et omnino finite, ac si nunquam suborte et mote fuissent, ab omnibus etiam et singulis expensis, dampnis et interesse factis in lite et propter litem ad causam predictam ac absolutionem ipsarum debent esse dicti Marchiones et alii omnes supradicti liberi et soluti, et quidquid perceptum et receptum est de decima nostra in dioecesi nostra lubucensi per quoscumque de bonis nostris et nostri Capituli, quicumque fuerint, qui hoc fateantur et recognoscant, quod nostram decimam adhuc detineant, habeant et possideant, hii soli decimam vnus solius anni nobis debitam nobis persoluere debebunt et tenebuntur et non de pluribus annis aliis, et si quid residuum de decima nostra fuerit vltra vnum annum, de quo

decimam persoluent, ut supra dicitur, pro illa qualicunque summa fuerit nos et nostri successores aut nostrum Capitulum lubucense uel singulares persone eius, nullum in dicta diocesi monere aut grauare debemus uerbo aut facto. Si tamen aliquis uoluntarie et non coactus de dicto residuo nobis Episcopo uel Capitulo aliquid dare uel persoluere uellet, quod non esset de decima unius anni, id recipere poterimus et alio nullo modo. Procurare etiam efficere et ordinare tenebitur dictus dominus Ludowicus Romanus, quod antedicti fratres sui predictam causam, placita ac compositionem et pacem firmiter et totaliter seruent et teneant. Procurabit insuper dictus dominus Ludowicus Romanus, quod prefatus frater suus, dominus Ludowicus senior, literas ratihabitionis presentis compositionis et ordinationis dabit nobis et nostro Capitulo Lubucensi a festo beati Jacobi proxime affuturo infra unum annum. Ceterum nos Henricus Episcopus nostrique successores et nostrum Capitulum lubucense debemus omnes milites et militares, ciues et villanos, quos nobis dictus dominus Ludowicus Romanus dimisit, in tali iure conseruare, in quo fuerunt apud ipsum dominum Ludowicum Romanum et eius fratrem Ludowicum predictum. Insuper de omnibus et singulis munitioibus, Castris, opidis et terris, quas et que nobis dictus dominus Ludowicus Romanus dimisit et donauit, debemus ipsorum subditos, milites et militares, Ciues et villanos, clericos et laicos, ecclesiasticos et seculares personas in tali iure dimittere et conseruare, sicut antiquitus est seruatum, et quod etiam ipsi probare et docere poterunt cum priuilegiis et Instrumentis aut uiris ydoneis et honestis, siue fuerit flouium odere descendendo uel ascendendo aut alio modo cum omnibus et singulis mercimoniis et negotiationibus ac in omnibus aliis causis, qualescunque et quantecunque fuerint, siue in aquis fuerint uel in terris. In quorum omnium et singulorum euidenciam et certitudinem firmiorem sigilla nostra presentibus sunt appensa. Presentibus Magnifico principe domino Henrico duce Glogouiensi, Religioso uiro domino Hermanno dicto de Werberg, preceptore ordinis Sancti Johannis Jerosolimitani, ac honorabilibus uiris dominis Johanne preposito et Conrado decano predictis, nec non Theoderico Archidiacono, Hermanno de Cleptzik, Johanne de Gronenberch et Nicolao de Kalow, canonicis nostre lubucensis ecclesie, fratribus nobis in Christo dilectis, ac nobili uiro domino Gunthero Comite in Swartzborg et domino in Spremberch, Gunthero Comite Juniore in Swartzborch ac Strenuis uiris Frederico de Lochen, Nicolao de Kokeritz, Magistro Curie prefati domini Ludowici Romani Marchionis, Hermanno de Wulkow, Wilhelmo Pincerna de Bombrecht, Betkino de Ost ac Petro de Trutenberch, militibus, Theoderico Morner, preposito in Bernow, Prothonotario dicti domini Marchionis, Nicolao dicto Bismarc ac Bernardo, notario nostro, ac pluribus aliis fide dignis. Datum Vrankenuorde nostre Lubucensis dioecesis, Anno domini Millesimo Trecentesimo Quinquagesimo quarto, feria tertia infra Octavas Corporis Christi.